

Комунальний вищий навчальний заклад
«Дніпропетровська академія музики ім. Глінки» ДОР»

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію роботи з охорони праці та
засобами підтримання та забезпечення
роботи з охорони праці

І. Загальне положення

1.1. Підприємство реєстроване в Дніпровському міському суді міста Дніпра за № 14-14-Л з днем реєстрації 19.03.2013 року з назвою «Професорський музичний коледж міської освіти м. Дніпра (Дніпропетровської міської музичної школи № 1)».

1.2. Установлені в цьому документі норми та вимоги є обов'язковими для всіх працівників та тимчасово зайнятих осіб, які працюють на території, підпорядкованій та підзвітній директору та начальнику засобами підтримання та забезпечення роботи з охорони праці та засобами підтримання та забезпечення роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію роботи з охорони праці

1.3. Вимоги та норми цього положення встановлені відповідно до нормативних документів та нормативно-правових актів України та Дніпропетровської області та відповідають вимогам правил експлуатації та обслуговування обладнання та засобів підтримання та забезпечення роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

1.4. Складання роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності, а також їх обслуговування та експлуатація виконуються за засобами та методами, передбаченими відповідно до нормативного регулювання та нормативно-правовими актами та нормативно-правовими документами та засобами підтримання та забезпечення роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

1.5. Порядок використання та зберігання засобів підтримання та забезпечення роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності встановлено відповідно до нормативного регулювання та нормативно-правовими актами та нормативно-правовими документами та засобами підтримання та забезпечення роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

1.6. Служба з охорони праці підпорядковується директору музичного коледжу.

1.7. Стандарт роботи з охорони праці створюється за підприємством та кількістю працюючих 50 та більше осіб.

На підприємстві з кількістю працюючих менше 50 осіб функція служби з охорони праці може виконуватися в порядку згідно зі засобами та методами, які мають відповідну кваліфікацію.

На підприємстві з кількістю працюючих менше 20 осіб це виконується функцій служби з охорони праці, які мають відповідну кваліфікацію та методами, які мають відповідну кваліфікацію.

1.8. Стандарт роботи з охорони праці складається зі засобів послугами та заробітною

м. Дніпро

2018 р.

Комунальний вищий навчальний заклад
«Дніпропетровська академія музики ім. Глінки» ДОР»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М.Глінки» ДОР»

І.О.М. Новіков

« 17 » листопада 2018 р.

I.K. 02214515

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності
учасників освітнього процесу

1. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про охорону праці» і поширюється на всі структурні підрозділи закладу освіти-КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР.

1.2. Це Положення визначає єдину систему організації роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу (учнів, студентів, курсантів, слухачів, аспірантів та працівників закладів освіти), а також обов'язки керівників та посадових осіб щодо забезпечення безпечних та нешкідливих умов навчання, утримання і праці, запобігання травматизму.

1.3. Заклад освіти у своїй діяльності керується нормативно-правовими актами з питань охорони праці, цим Положенням. Згідно з Законом України «Про охорону праці», служба охорони праці КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР» створюється ректором для організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям у процесі праці та навчання.

1.4. Організація роботи з охорони праці та безпеки життедіяльності, в академії покладається на керівника. На основі Типового положення про службу охорони праці з урахуванням специфіки закладу, чисельності працівників, умов праці та інших факторів, ректор академії розробляє і затверджує «Положення про службу охорони праці», визначає структуру служби охорони праці, її чисельність, основні завдання, функції та права її працівників відповідно до законодавства.

Порядок створення та організації роботи структурних підрозділів з охорони праці місцевих органів виконавчої влади визначається відповідно до статті 34 Закону України "Про охорону праці".

1.5. Служба (інженер) з охорони праці підпорядковується безпосередньо керівнику.

1.6. Служба охорони праці створюється на підприємствах з кількістю працюючих 50 і більше осіб.

На підприємстві з кількістю працюючих менше 50 осіб функції служби охорони праці можуть виконувати в порядку сумісництва (суміщення) особи, які мають відповідну підготовку.

На підприємстві з кількістю працюючих менше 20 осіб для виконання функцій служби охорони праці можуть залучатися сторонні спеціалісти на договірних засадах, які мають виробничий стаж роботи не менше трьох років і пройшли навчання з охорони праці.

1.7. Керівники та спеціалісти служби охорони праці за своїми посадами та заробітною

платою прирівнюються до керівників і спеціалістів основних виробничо-технічних служб. Професії працівників, які є загальними для всіх видів економічної діяльності, повинні відповісти кваліфікаційним вимогам, зазначеним у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 1), затвердженному наказом Міністерства праці та соціальної політики від 16 лютого 1998 року № 24 (із змінами).

1.8. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці працівників служби охорони праці (інженера з охорони праці) проводяться в установленах законодавством порядку під час прийняття на роботу та періодично один раз на три роки.

1.9. Інженер з охорони праці підприємства в своїй діяльності керується законодавством України, нормативно-правовими актами з охорони праці, колективним договором та актами з охорони праці, що діють в межах підприємства.

1.10. Ліквідація служби охорони праці допускається тільки в разі ліквідації підприємства чи припинення використання найманої праці фізичною особою.

1.11. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності учнів, студентів, курсантів, слухачів, аспірантів (далі - здобувачі освіти) та працівників закладів освіти проводяться відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511 (із змінами) (далі - Типове положення), та Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18 квітня 2006 року № 304, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 липня 2006 року за № 806/12680 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22 листопада 2017 року № 1514) (далі - Положення про навчання).

1.12. Інструктажі з питань охорони праці із здобувачами освіти та працівниками закладів освіти проводяться відповідно до Типового положення. Інструктажі з питань безпеки життєдіяльності, які містять питання охорони здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, цивільного захисту, безпеки дорожнього руху, реагування на надзвичайні ситуації, безпеки побуту тощо, проводяться відповідно до Положення про навчання.

2. Основні завдання служби охорони праці

2.1. В разі відсутності впровадженої системи якості відповідно до ISO 9001, опрацювання ефективної системи управління охороною праці на підприємстві та сприяння уdosконаленню діяльності у цьому напрямку кожного структурного підрозділу і кожного працівника служба охорони праці забезпечує фахову підтримку рішень ректора КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР» з цих питань.

2.2. Організація проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози життю або здоров'ю учнів та працівників.

2.3. Вивчення та сприяння впровадженню у виробництво досягнень науки і техніки, прогресивних і безпечних технологій, сучасних засобів колективного та індивідуального захисту учнів та працівників.

2.4. Контроль за дотриманням учнями та працівниками вимог законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці, положень (у разі наявності) галузевої угоди, розділу "Охорона праці" колективного договору та актів з охорони праці, що діють в межах КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР»

2.5. Інформування та надання роз'яснень працівникам закладу з питань охорони праці.

3. Ректор академії:

- 3.1. Відповідальний за створення безпечних умов освітнього процесу згідно із законодавством про охорону праці, цим Положенням; не дозволяє проведення освітнього процесу за наявності шкідливих та небезпечних умов;
- 3.2. Відповідно до Типового положення про службу охорони праці створює в закладі освіти службу охорони праці, безпеки життедіяльності, яка безпосередньо підпорядковується йому; призначає відповідальних за організацію роботи з охорони праці, безпеки життедіяльності в закладі освіти та визначає їх функціональні обов'язки, забезпечує функціонування системи управління охороною праці;
- 3.3. Призначає наказом осіб, відповідальних за стан охорони праці в структурних підрозділах, навчальних кабінетах, лабораторіях, майстернях, спортзалах, тирах (стрільбищах) тощо;
- 3.4. Затверджує посадові інструкції керівників структурних підрозділів, працівників з обов'язковим блоком питань з охорони праці, безпеки життедіяльності;
- 3.5. Перед початком навчального року, а також періодично протягом навчального року оцінює технічний стан обладнання та устаткування навчальних приміщень закладів освіти;
- 3.6. Вживає заходів щодо приведення інженерно-технічних комунікацій, устаткування, обладнання у відповідність до чинних стандартів, правил, норм з охорони праці;
- 3.7. Укладає колективний договір (угоду), що містить розділ з охорони праці, безпеки життедіяльності, та забезпечує його виконання;
- 3.8. Забезпечує виконання вимог нормативно-правових актів з питань охорони праці, заходів з охорони праці, безпеки життедіяльності, передбачених колективним(ою) договором (угодою), приписів органів державного нагляду за охороною праці, пропозицій виборного органу первинної профспілкової організації (представника профспілки);
- 3.9. На засіданнях педагогічної ради закладу освіти, нарадах керівників структурних підрозділів, осіб, відповідальних за стан охорони праці, безпеку життедіяльності, організовує звітування з питань профілактики травматизму, виконання заходів розділу з охорони праці, безпеки життедіяльності колективного договору (угоди), видає накази, розпорядження з цих питань;
- 3.10. Організовує профілактичну роботу щодо попередження травматизму і зниження захворюваності серед здобувачів освіти та працівників закладів освіти;
- 3.11. Організовує роботу з розробки програми вступного інструктажу та забезпечує проведення всіх видів інструктажів:
- з охорони праці - відповідно до Типового положення;
 - з безпеки життедіяльності - відповідно до цього Положення;
 - організовує роботу щодо розроблення та періодичного перегляду один раз на 5 років:
- 3.12. Затверджує інструкції з охорони праці для працівників відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 квітня 1998 року за № 226/2666 (у редакції наказу Міністерства соціальної політики України від 30 березня 2017 року № 526) (далі - Положення про розробку інструкцій);

- 3.13. Інструкції з безпеки під час проведення навчання для здобувачів освіти відповідно до цього Положення;
- 3.14. Сприяє здійсненню громадського контролю за додержанням вимог нормативно-правових актів з питань охорони праці;
- 3.15. Контролює забезпечення здобувачів освіти та працівників закладів освіти спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту згідно з Положенням про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям;
- 3.16. Здійснює контроль за підготовкою трудових студентських загонів, учнівських об'єднань щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці та відпочинку на місцях їх дислокації;
- 3.17. Сприяє проведенню дозиметричного контролю відповідно до нормативно-правових актів з обов'язковою реєстрацією в спеціальному журналі;
- 3.18. Забезпечує навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності здобувачів освіти та працівників закладів освіти відповідно до законодавства і цього Положення;
- 3.19. Сприяє виконанню організаційно-технічних заходів упровадження системи стандартів безпеки праці, проведенню атестації робочих місць за умовами праці;
- 3.20. Організовує проведення обов'язкових попередніх та періодичних медичних оглядів працівників закладів освіти відповідно до Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 травня 2007 року № 246, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за № 846/14113 (із змінами), та наказу Міністерства охорони здоров'я України від 23 липня 2002 року № 280 «Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 серпня 2002 року за № 639/6927 (із змінами);
- 3.21. Не дозволяє виконання робіт, які негативно впливають на здобувачів освіти і працівників закладів освіти та стан довкілля;
- 3.22. Здійснює постійний зв'язок з органами виконавчої влади та громадськими об'єднаннями щодо запобігання травматизму серед здобувачів освіти та працівників закладів освіти;
- 3.23. При настанні під час освітнього процесу нещасного випадку вживає заходів, передбачених Положенням про порядок розслідування нещасних випадків.

4. Функції інженера з охорони праці

- 4.1. Розроблення спільно з іншими підрозділами КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР» комплексних заходів для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці, планів, програм поліпшення умов праці, запобігання виробничому травматизму, професійним захворюванням, надання організаційно-методичної допомоги у виконанні запланованих заходів.
- 4.2. Підготовка проектів наказів з питань охорони праці і внесення їх на розгляд ректору КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР».
- 4.3. Проведення спільно з представниками інших структурних підрозділів і за участю представників професійної спілки КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР» перевірок дотримання працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

- 4.4. Складання звітності з охорони праці за встановленими формами.
- 4.5. Проведення з працівниками вступного інструктажу з охорони праці.
- 4.6. Ведення обліку та проведення аналізу причин виробничого травматизму, професійних захворювань, аварій, заподіяної ними шкоди.
- 4.7. Забезпечення належного оформлення і зберігання документації з питань охорони праці, а також своєчасної передачі її до архіву для тривалого зберігання згідно з установленим порядком.
- 4.8. Складання за участю керівників підрозділів підприємства переліків професій, посад і видів робіт, на які повинні бути розроблені інструкції з охорони (безпеки) праці, що діють в межах КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР», надання методичної допомоги під час їх розроблення.
- 4.9. Інформування працівників закладу про основні вимоги законів, інших нормативно-правових актів та актів з охорони праці, що діють в межах закладу.
- 4.10. Розгляд:
 - питань про підтвердження наявності небезпечної виробничої ситуації, що стала причиною відмови працівника від виконання дорученої роботи, відповідно до законодавства (у разі необхідності);
 - листів, заяв, скарг працівників закладу, що стосуються питань додержання законодавства про охорону праці.
- 4.11. Організація:
 - забезпечення підрозділів нормативно-правовими актами та актами з охорони праці, що діють в межах закладу, посібниками, навчальними матеріалами з цих питань;
 - роботи кабінету з охорони праці, підготовки інформаційних стендів, кутків з охорони праці тощо;
 - нарад, семінарів, конкурсів тощо з питань охорони праці;
 - пропаганди з питань охорони праці з використанням інформаційних засобів.
- 4.12. Участь у:
 - розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві відповідно до Порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 року N 1112;
 - складанні санітарно-гігієнічної характеристики робочих місць працівників, які проходять обстеження щодо наявності профзахворювань;
 - проведені внутрішнього аудиту охорони праці та атестації робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці;
 - роботі комісій з приймання в експлуатацію закінчених будівництвом, реконструкцією або технічним переозброєнням об'єктів виробничого та соціально-культурного призначення, відремонтованого або модернізованого устаткування в частині дотримання вимог охорони (безпеки) праці;
 - розробленні положень, інструкцій, розділу "Охорона праці" колективного договору, актів з охорони (безпеки) праці, що діють у межах підприємства;
 - організації навчання з питань охорони праці,
 - роботі комісії з перевірки знань з питань охорони праці.
- 4.13. Забезпечення організаційної підтримки роботи комісії з питань охорони праці КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР».
- 4.14. Контроль за:
 - виконанням заходів, передбачених програмами, планами щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, колективним договором та заходами, спрямованими на усунення причин нещасних випадків та професійних захворювань;
 - проведенням ідентифікації та декларуванням безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;
 - наявністю в підрозділах інструкцій з охорони праці згідно з переліком професій, посад і видів робіт, своєчасним внесенням в них змін;
 - своєчасним проведенням необхідних випробувань і технічних оглядів устаткування;

- станом запобіжних і захисних пристройів, вентиляційних систем;
- своєчасним проведенням навчання з питань охорони праці, всіх видів інструктажу з охорони праці;
- забезпеченням працівників відповідно до законодавства спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального та колективного захисту, мийними та знешкоджувальними засобами;
- організацією зберігання, прання, хімічного чищення, сушіння, знесилювання і ремонту спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту;
- санітарно-гігієнічними і санітарно- побутовими умовами працівників згідно з нормативно-правовими актами;
- дотриманням у належному безпечному стані території закладу, внутрішніх доріг та пішохідних доріжок;
- організацією робочих місць відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці;
- використанням цільових коштів, виділених для виконання комплексних заходів для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці;
- виконанням приписів посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці та поданням страхового експерта з охорони праці;

5. Права інженера з охорони праці

Інженер з охорони праці має право:

- видавати керівникам структурних підрозділів КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР» обов'язкові для виконання припис (за формою згідно з додатком) щодо усунення наявних недоліків, одержувати від них необхідні відомості, документацію і пояснення з питань охорони праці. Припис спеціаліста з охорони праці може скасувати лише ректор академії. Припис складається в 2 примірниках, один з яких видається керівникові структурного підрозділу, другий залишається та реєструється у інженера з охорони праці, і зберігається протягом 5 років.
- вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли передбачених законодавством медичного огляду, навчання, інструктажу, перевірки знань і не мають допуску до відповідних робіт або не виконують вимоги нормативно-правових актів з охорони праці;
- надавати ректору КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР» подання про притягнення до відповідальності посадових осіб та працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці;
- за поліпшення стану безпеки праці вносити пропозиції про заохочення працівників за активну працю;
- залучати, за погодженням з ректором КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР» і керівниками підрозділів закладу, спеціалістів для проведення перевірок стану охорони праці.

6. Організація роботи інженера з охорони праці

6.1. Робота інженера з охорони праці КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР» повинна здійснюватись відповідно до плану роботи та графіків обстежень, затверджених ректором академії.

6.2. Робоче місце інженера з охорони праці розміщується в окремому приміщенні, забезпечене належною оргтехнікою, технічними засобами зв'язку і має бути зручне для приймання відвідувачів.

6.3. Для проведення навчання, інструктажів, семінарів, лекцій, виставок тощо має бути створений кабінет з охорони праці відповідно до Типового положення про кабінет охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохорон праці від 18.07.97 N191, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.10.97 за N 458/2262.

6.4. Ректор КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР»

забезпечує стимулування ефективної роботи інженера з охорони праці.

6.5. Інженер з охорони праці взаємодіє з іншими структурними підрозділами, службами, фахівцями КВНЗ «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки» ДОР», представниками профспілки та з уповноваженим найманими працівниками з питань охорони праці.

7. Функціональні обовязки керівного,

педагогічного та технічного складу академії з питань охорони праці.

7.1. Функціональні обовязки, права та повноваження, відповідальність керівного складу, посадових осіб та працівників академії в системі управління охороною праці визначаються та затверджуються наказом ректора. «Про затвердження та введення в дію системи охорони праці» №140 від 26.12.2018р.

Інженер з охорони праці

В.Ф. Бублик

Додаток 1
до Положення про
організацію
роботи з охорони праці та
безпеки
життєдіяльності
учасників освітнього
процесу в установах і
закладах освіти
(підпункт 4 пункту 6
розділу IV)

РЕЄСТРАЦІЯ

вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти в журналі обліку
навчальних занять

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яка проводила інструктаж	Підпис	
				особи, яка проводила інструктаж	особи*, яку інструктували
1	2	3	4	5	6

*Учні розписуються у журналі, починаючи з 9 класу.

Додаток 2
до Положення про організацію
роботи з охорони праці та безпеки
життєдіяльності учасників освітнього
процесу в установах і закладах освіти
(підпункт 4 пункту 6 розділу IV)

(назва закладу освіти)

Розпочато: ____ 20 ____ р.
Закінчено: ____ 20 ____ р.

ЖУРНАЛ

реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів здобувачів освіти з безпеки
життєдіяльності _____
(кабінет, лабораторія, цех, майстерня, спортзал тощо)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Клас група	Назва інструктажу, назва інструкції	Прізвище, ім'я, по батькові, посада особи, яка проводила інструктаж	Підпис особи, яка проводила інструктаж	Підпис особи*, яку інструктували
1	2	3	4	5	6	7	8

* Учні розписуються у журналі, починаючи з 9 класу.

Додаток 3
до Положення про організацію
роботи з охорони праці та безпеки
життєдіяльності учасників освітнього
процесу в установах і закладах освіти
(пункт 2 розділу VIII)

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК

питань вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти

1. Загальні відомості про заклад освіти, його структуру (кабінети, лабораторії, майстерні, спортзали тощо). Види та джерела небезпеки у навчальних приміщеннях, на спортивних майданчиках, навчально-дослідних ділянках тощо.
2. Загальні правила поведінки під час освітнього процесу. Обставини та причини найбільш характерних нещасних випадків, що сталися в закладах освіти.
3. Вимоги пожежної безпеки в закладі освіти. Ознайомлення з Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України.
4. Радіаційна безпека, дії у разі надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.
5. Цивільний захист, техногенна безпека природного і техногенного характеру.
6. Безпека дорожнього руху. Поведінка на вулиці, ознайомлення з правилами дорожнього руху.
7. Побутовий травматизм, попередження та дії у разі нещасних випадків у побуті.
8. Домедична допомога у разі нещасних випадків, надзвичайних подій тощо.